Ч. 4. Чернівці, пятниця 17. (5.) січня 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або 40 франків.
Поєдинчі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:
щодня кромі неділь і руских сьвят.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї донеси адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

БІЛЬШЕ ТЕРПИМОСТИ!

—о—

Нема нїчого сьмішнїйшого, як повставанє Волохів против нашої фонетичної правописи, тих самих Волохів, що ще до недавна самі писали кирилицею, а відтак переняли зовсїм латиньске письмо. Наші домашні Москалї навчили їх того зовсїм немудрого способу войованя против нас, але як від Москалів так і від Волохів такі „удари“ нас зовсїм не болять. Приходить ся хиба сьміяти ся з них, або здвигати з дива плечима, коли читає ся н. пр. таку Gazet-у Bucovinei.

В однїй черновецкій школї мали після слів Gaz. Buc. два учителї-Русини побити тяжко двох учеників. Кілько в тім правди, покаже слїдство — один з тих учителів заперечив уже сю вістку в самій Gaz. Buc. — але от що цікаве: Gaz. Buc. каже, що тому всему винна — фонетика! Ті Русини-учителї то фонетики (коби хоч се правда була, але й то видумка), отже они невні, що їх оборонить за се інспектор Полович і тому такі буйні... Чи не чудна льоґіка у волоского редактора?

Замість розслїдити справу в той спосіб, чи не винні сему управа школи, недогляд бувшого інспектора черновецкого Волоха, за котрого черновецке шкільництво упало, або чи факт з тими рускими учителями дійстно правдивий, Gaz. Buc. розтрублює грімко справу лише тодї, коли йде о Русинів; а рівночасно мовчить про иньшого Волоха-учителя, котрий має привязувати хлопців за шию ременем до вікна, або про надужитя, яких допускає ся на дїтях брат редактора Gaz. Buc. в серетскій школї, за що вже навіть дістав нагану від повітової ради шкільної.

Коли-б волоскій ґазетї ішло справдї о добро шкільництва, то вичисляла би всї промахи учителїв, так Русинів як і Волохів, против чого ми не мали би нїчого закинути, бо йде нам дуже о добро шкільництва; але таке одностороннє піднощенє хиб, підозріванє лише Русинів о провини добра справі не принесе, а лише волоско-рускі відносини зробить ще прикрійші, як суть.

Знаємо н. пр. факт такий, що заступник катехита в Чернівцях о. Стефанеллї, колишнїй Русин Стефанюк, 6-го грудня м. р. при читаню біблії, §. 23., де находить ся слово „ліжко“, без найменшої рациї перед рускими учениками з обуренем крикнув: „Най собі йде ваш Стоцкий до Ґаліциї писати і вчити говорити „ліжко“, в нас на Буковинї каже ся „дужко“! Се факт дрібний, хоч правдивий. Коли би в нім, так як у згаданій висше вістцї Gaz. Buc., не пробивала ся так дуже нетерпимість до Русинів, ми взяли би его на карб невіжі і дитиньства тих людий. Але-ж в тім і лихо, що люди, котрі знають так по руски, як ротшский шваб по нїмецки, в школї перед учениками показують свою невіжу, украшену національною загорілостию. Поведенє таке не лиш нетактовне, не педаґоґічне, але й обиджаюче Русинів.

Се факти не одинокі; подібних обид на Русинах допускають ся румунізатори трохи не на кождім кроцї: в церкві і в школї, всюди, де лиш мають до того нагоду. Ми тї факти підносили і будемо підносити, але не в тій цїли, щоби по прикладу волоскої праси сїяти ненависть, лише щоби накликувати наших сусїдів до більшої терпимости супротив Русинів. Коли они дурять ся надією, що зможуть ще нас усунути з Буковини, то гірко помиляють ся; не усунули нас досї, не усунуть тим більше і в будуччинї. А в виду того змаганем обох буковиньских народів не може і не повинно бути ширенє ненависти, лише як найбільше взаїмне пошанованє прав народних.

Більше терпимости, панове сусїди!

АНҐІЛЬ ХРАНИТЕЛЬ.

Повість

ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА.

—о—

(Дальше.)

V.

Як я там ішов домів, не буду росказувати, бо на віщо би вам те придалось і знати? — Доста того: ссмої днини на підвечер я вже був і в нашім місточку В., де мене остригли. А тут такий мороз, що аж око вяне, аж стинає!... А я такий слабий... у голов мене морочить, усе тїло болить, на сон мене ломить!... Це нїчо, думаю я собі; домів менї лиш пів мильки, зарав і дома буду, а то саме сьвятий вечер! — Так що-ж? іти без гостинця домів? до братчика любого? — до сестер? — до ненї? — О, менї ще лишились три леви!... треба купити братчикови хустку, нени табаки, сестрам по квітцї, Василькови обарінчик та оріхів, а усїм меду доброго з око. От пішов я крамницями, накупив, що треба, склав у торбинку, а тут уже смерклось. Менї так дрімнеть ся!... Не буду, думаю собі, спати, але іти му. По хатах видко вже сьвітло, видко, як добрі люди сїдають вечеряти, як дїтвора гомонить, як люди благодаря, як ведеть ся весела розмова, звичайно: сьвятвечер, годи! — І я зараз буду дома, думаю собі: там застану братчика мого любого, застану всїх, будемо і ми веселі! Да лиш на хвильку собі сяду отут на приулок, відотхну трохи, а відтак і піду скоріще.

І сїв собі на приулок... так менї добре! так менї якось... уже і в голові не морочить і тїло не болить, і не студено менї. — Доми зачинають никнути, снїги згибати, пташки сьпівати, трава рости, сади цвисти, а сонечко неначе маком розсипалось по сьвітї, так сїяє! — А сади то вже такі!... поміш і цьвіт, і садовина, а межи садами луги, луги та сїножати!.. самий цьвіт та самі запахи, а тими лугами бжоли, бжоли грають та потічки чуркотя неначе голуби гудя, з тих потоків пють оленї зимну воду, а пташка не сьпіває, нї!... Да менї все теє за нї защо, бо я все думаю за братчика свого, чи він не вмер, чи я ще єго живого застану!... Аж тут дивлюсь — іде братчик мій, ще з одним ледїнем, а на тому ледїневи таке убранє мудре-мудре, а усе як біль біле та багровими поясками та золотом обшиване!... Я ще з роду такого і не видїв! — А братчик мій також убраний-убраний, аж від його сїяє!... а що вже веселий!... А що, каже, Семене, не лїпше тут як у війську? або хоть би й дома? — дивись, братчику, отце все моє! — моє тай твоє, братю мій! — А цего ледїня не пізнаєш? — А чому би я не пізнавав? кажу, таже це Квітка — нї, не Квітка, а той жандар молоденький, що на вартї стояв, коли мене остригли! — і не жандар се, а — це мій анґіль хранитель матбуть, що я на його уповав! Да тепер ми вже не розійдемось, братчику? а так, що нї? — Тут нам добре! — да і мій анґіль хранитель... ох менї лишенько! — таже це не він, а Андрій Підківюк, що ми з ним давно товаришували, а відтак зза німіки*) і погнївались. Да ми ще поєднаємось, братчику Андрію? — Да бо це — це не Андрій, це... О, Боже мій, тут як ударить грім!... нї брата, нї ангеля, нї садів, нї цьвітів, лиш касарня чиста біла, до окола ліжка та зброя ясна, у однім з тих ліжків я, а надо мною мій анг — нї той жандар молоденький, що я його в мене з хати однако як прігнав. А він стоїть надо мною, неначе справдї який анґіль. Я так і стрепенувсь!... А де я, де? — питаю.

— У мене, у касарни — каже жандар.

— А я-ж відки тут узяв ся? — таже я сїв собі був на заулку припочити! — Хиба отце — —

— Я тебе найшов замерзлого, без душі, на тім приулку смутнім, взяв тай поніс до себе. А то щасте твоє! — бо дохтір казав, що чверть години ще — і по тобі би було було! — Хто-ж видїв у таку страшну студїнь на дорозї і сїдати? —

— О, це мене Бог покарав за мого братчика Онуфрія, що я не спішив до його, а сїв тобі ще відпочивати, нїби це я би був і дома не припочив!... А ви мене не пізнаєте, пане?

— Тебе би я ще не пізнав!... а відтак — найшов у тебе на грудех право серця той лист, що Онуфрій до тебе писав. Мене тякло**), що ти це на урльоп ішов.

---

*) За нїчо (з волоского).

**) Менї вистарчило, мене стало на то.

З галицкого сойму.

—

Засідане з дня 14-го с. м. було замітне відповідями на інтерпеляциї. Член виділу краєвого др. Савчак відповів на одну часть інтерпеляциї пос. Остапчука в справі еміґрациї селян і сказав, що в справозданю виділу краєвого (котре ми подали в однім з попередних чисел) є згадка о еміґрациї до Америки північної і Канади. Селяни виходили головно до Бразилії і длятого виділ краєвий сею справою найбільше займав ся. Виділ краєвий уділив товариству сьв. Рафаіла запомоги 300 зр. по мисли ухвали сойму, щоби оно вислало д-ра Семирадского до Дженови і Удіни в справі розслідженя надужить аґентів. Опісля уділив виділ краєвий тому-ж товариству ще дальших 500 зр. запомоги. Однако-ж за кожду чинність того товариства виділ не може брати на себе одвічальности. На питане, чи правдою єсть, що виділ краєвий в порозуміню з намістництвом думають реактивувати се товариство, відповів др. Савчак, що товариство не розвязало ся і реактивувати єго не потреба. Виділ краєвий не думає тепер робити ніяких заряджень в ціли поведеня еміґрациї на практичнійші дороги, бо не хоче пересуджувати ухвал, які евентуально вийдуть від сойму на внесенє комісиї еміґрацийної. Опісля відповідав заступник правительства ґр. Лось на інтерпеляцию пос. Шведа в справі мундурів для учеників середних шкіл і заявив, що доси умундуровання ще не заведено, отже не можна говорити о якімсь шкідливім впливі єго, а противно мало ся показати, що там, де більшість учеників носить вже мундури, то впливало користно. В справі інтерпеляциї пос. Окуневского що-до веденя слідства стрийским старостою против селян, котрі брали участь в звісній депутациї до цісаря, заявив радник двору ґр. Лось, що після реляциї старости анї він сам анї підвластні єму урядники не вели такого слідства, а лише староста старав ся довідати, хто з селян того повіту брав участь в депутациї, та в тім нема нічого противзаконного. Що-ж до нечемного поведеня команданта жандармского постерунку в Лисятичах, Йосифа Жака, то сконстатовано, що слова „лайдак, пся кров хлопска, кримінальники“ він ужив лише против Андруся Берника, котрий збирав складку на покритє коштів тої депутациї, а не против всїх членів депутациї. Зрештою і за те нечемне поведенє він буде караний. Пос. Новаковскому на єго інтерпеляцию в справі місцевої реґуляциї Сяну під Тораками відповів правительственний комісар, що передовсім реґулює ся Сян межи Перемишлем а Белестрашичами, а аж потім можна буде приступити до реґуляциї ріки від Торок зачавши. В справі церковної конкуренциї повідомив ґр. Лось, що міністерство надіслало вже проєкт закону зміняючий дотеперішний закон. Іде головно о се, щоби потягнути до церковної конкуренциї також тих властителїв більших посілостий, котрі не мешкають в парохії, і о то, щоби якось увільнити сторони від конкуренциї до матерної церкви, коли в якійсь громаді є дочерна черков, з експонованим сотрудником, маючим всї права пароха.

На осмім засіданю сойму дня 15-го с. м. узасаднював пос. Ротер своє внесенє о реформі середного шкільництва; внесенє відослано до шкільної комісиї. Опісля здавала буджетова комісия справу з рахункового замкненя краєвого фонду за 1894 р., по чім уділено виділови за той час абсолюторию. Наступили справдженя виборів з округів чортківского, снятиньского і золочівского. Против признаня вибору пос. Рудрофа з чортківского повіту промавляв пос. Окуневский і навів цілий ряд незаконностий, які діяли ся при правиборах і самих виборах. Против важности голосували рускі посли і Мазури. При верифікациї вибору о. Гаморака з снятиньского повіту промавляв против пос. Новаковский але за ним голосували лише пос. др. Савчак і Среднявский, отже вибір узнано важним. Против важности вибору з золочівского повіту промавляв пос. Остапчук, але більшість сойму не згодила ся на єго виводи. В обороні пос. Яворского промовив ґр. Кароль Дідушицкий, а єму відповів пос. Окуневский, підносячи, що досить баламутна промова стрийского посла ґр. Дідушицкого не мала властиво жадноі цїли. Наступили справозданя ріжних комісий, а вкінци відчитано внесенє пос. Заячківского, котрим взиває ся правительство, щоби знижило оплату шкільну на половину теперішної високости, не зміняло так часто шкільних книжок і щоб умундуроване учеників середних шкіл не було примусове, а лише факультативне; відчитано також внесенє пос. Винничука, котре звучить: „Вис. сойм зволить ухвалити: § 30. ординациї виборчої до сойму зміняє ся в той спосіб, що до сего параґрафу додають ся слова: „Кождому правиборцеви полишає ся до волї, голосувати устно або картками.“

Перегляд політичний.

—o—

У внутрішній австрийскій політиці зачинає ся розʼяснювати. Головна увага звернена на ческий сойм, де зразу заносило ся на спокій, але доси не можуть інтересовані чинники вступити на властиву дорогу згоди. Відома річ, о що властиво ходить. Молодочехи зажадали, щоби до поодиноких комісий вибрано по одному членови-Молодочехови більше. Властиво се жадане цілком оправдане, бо до комісий вибирають після чисельности кождої партиї, а Молодочехи мають між всїми партиями ческого сойму таки найбільше послів. Але Німці спротивили ся сему внесеню, а з того скористала більша посілість. Тепер знов поставили Німці внесенє, щоби кожда курія вибирала, а Молодочехи спротивили ся тому, щоби пімстити ся за незичливість. Внесенє Молодочехів що-до адреси ческого сойму до цісаря вправдї відослано до комісиї, але оно певне, що та комісия не так скоро або може взагалї не виступить перед повну палату з внесенем. Що-ж на се правительство? Намістник ґр. Тун мусїв серед таких обставин кидати ся то на одну сторону то на другу, а Молодочехи виступали цілком рішучо против него, так що єму не оставило ся нічого иньшого, як уступити. Fremdenblatt підносить, що не напасти Молодочехів спонукали ґр. Туна подати ся в димісию, а витворена ситуация, бо центральне правительство хоче ческе питанє полагодити, отже треба з Молодочехами яко теперішними заступниками ческого народу числити ся, а ґр. Тун став неможливий, бо Молодочехи мусїли з свого становиска рішучо відперти єго посередництво, маючи ще добре в памяти єго вороже поступованє з Молодочехами за часів комісиї. Упадок ґр. Туна є новим вельми значучим здобутком Молодочехів. Князь Фердинанд Лобкович, кревняк краєвого маршалка Чехів, виїхав до Відня, а єго подорож лучать з наслідництвом намістника. Можлива річ, що кн. Лобкович стане намістником, тим більше, що ся родина тішить ся поважанем також у Молодочехів.

Прочі сойми поступають в своїх працях наперед; про галицкий і буковиньский сойм, для котрих Русини мають найбільший інтерес, подаємо обширнійші справозданя на иньшім місци, а тут хочемо дещо про другі сойми сказати. І так в шлескім соймі не вибрала німецка більшість до краєвого виділу нї одного заступника славяньского елементу, хоч в соймі засїдає шість славяньских (ческих і польских) послів; з тої причини чеські і польскі посли виступили з сойму.

В трієстиньскім соймі не беруть словіньскі посли участи в нарадах задля брутального поведеня італїяньскої більшости, котра не хоче признати словіньскій народности жадного хоч би й найменьшого права. — В істрийскім соймі так само італїяньска більшість не хоче признати права хорватских послів. Але правительство рішило ся всї свої внесеня складати в обох краєвих мовах, а коли-б Італійці спротивились тому, то має намістник — як запевняє Slovenski narod — уповажненє сойм розвязати. — В нарадах тирольского сойму не беруть участи італїяньскі посли, бо, як заявили в письмі до краєвого маршалка, правительство не внесло проєкту закону о автономії полудневого Тиролю. — В справі краєвого маршалка для Дальмациї доносить Овхоч, що правительство предложило на наслідника д-ра Кляіча посла Булята; з другої сторони знов запевняють, що маршалок має стати член виділу краєвото Івчевич, котрий вже мав заявити свою готовість.

Угорский сойм радить тепер над буджетом. Ми вже доносили о внесеню пос. Уґрона, щоби застановити переговори з австрийским правительством в справі угоди з тої причини, що австрийске міністерство не є парляментарне, а Угорщина може лише в конституцийною державою вести переговори. На се відповів президент міністрів бар. Банфі, що австрийске міністерство є одвічальним перед радою державною, отже є в тім змислї конституцийним. По довшій дискусиї відкинено внесенє Уґрона. При титулї „міністерство для Хорватиї і Славонії“ заявив міністер Йосифович, що Хорватия хотіла заключити угоду з

— О, чи Онуфрій братчик мій ще жив?..

— Коби ти здоров, брате! — нинї і поховали!

— Ох, Боже!... а ви це як знаєте?...

— Ти менї тогди, знаєш, заказав у вас бувати. От я і послухав твої волї, бо твоя правда була. — Да нинї, як учув, що Онуфрія ховають, не міг не піти на похорон. Да не бійсь: я в хату не входив, лиш на цвинтари був. А відти йдучи — тебе під жидівськов буждиґарнев без душі найшов, от що!

— О, братчику мій!...

— Чо плачеш, небоже? — таже ти міг давно знати, що Онуфрієви кожда днина була рахована! — він сердешний і так не жив на сьвіті, а тілько каравсь; хиба лиш тим жив, що тебе дожидав. — Я хоть до вас не ходив, а все знаю.

— А сестри варе? а мама?

Жандар почервонів неначе твій кармазин.

— Сестри — каже — служя; неня яла занепадати зчаста. Василько вже величенький! у тебе вдав ся...

— А ви все на мене гніваєтесь за моє неуважне слово?

— Я — каже — ні. Коби ти не гнівавсь, що я тогди так і впав у хату, як той горобець у просо.

— Непричком як я тепер! — О, коби то я знав, як ви зветесь?..

— Я? — Антон Тайвер. Хиба тобі що з того прийде, що знати меш?

Я його ймив за руку, тай хотів поцілювати. Він вирвав руку.

— Та лишім ми це — каже — це пусте! — тай вийшов з хати. А я собі думаю: отак і йому тогди було на душі, як менї тепер. О, коби то чоловік на кожде своє слово уважав, що говорить!... Не тяжко серце утяти, а загоїти тяжко!

За тиждень менї було лекше. Я забажав до дому — жандар найшов сани. Не хотїв він мене пускати — да я як наваживсь — от і відкочували мене домів.

— І тепер не прийдете до мене? — питаю я на відході.

— І тепер нї — каже.

Аж тогди скресло моє серце, неначе та крига на веснї!... Брате! братчику Тонїйку, кажу — як ти тепер мене не простиш, у мене не будеш хоть коли-тогди, то тебе на віки проклину! — Ти знаєш, що в мене брат помер, що я брата не маю!...

Він утер дві сльози великі-великі!

— Коли будемо здорові, я і ти, ото на зільского Івана сподівайсь мене, брате! — борше нї!

О, яке менї то слово „брате“ було миле!... Ангіль мій хранитель мене не забув! — я даром на його не сподівав ся!...

(Дальше буде).

Австриєю лише рівночасно з Угорщиною і тим сама дала доказ своєї приналежности до Угорщини. Міністер все старає ся о мир між Хорватиєю а Угорщиною, але послідні випадки в Загребі утрудили єго змаганя.

Француский парлямент зібрав ся на наради і вибрав великою більшостию голосів на свого президента Бріссона, котрого вибір був запевнений. Борба настане при виборі других функціонарів бюра, бо теперішна правительственна більшість хоче в нім конче мати свого заступника. Загальну увагу звертає на себе тепер справа Лебодіого. Се був молодий мiліонер, котрий служив при війску. Хоч лікарі орекли, що він має сухоти в найбільшім степени, не хотіли військові власти єго увільнити, бо бояли ся, що социялісти зроблять правительству закид, мов-то оно увільнило Лебодіого задля єго маєтку. Лебоді не шанував ся помимо всяких вигід у шпитали і помер. Тепер виказує ся, що ріжні спекулянти видурили від него гроші і то на міліони. Арештовано під тим закидом між иньшими також співредактора Figaro, жида Розенталя. Поприсю голосну справу втихає помалу справа Артона, а бувший секретар поліциї Діпа твердить навіть, що Артон не має жадних компромітуючих письм, книг і листів, так що не зможе своїх обвинувачувань довести. Иньша знов річ, чи обвинені особи задовольнять ся тим.

Іспанії веде ся зле на Кубі; військова сила іспаньска не вистарчає, так що рада міністерска рішила поміч.

В Сербії заносить ся серіозно на зміну міністерства. Оногди принимав король Алексaндер на авдиєнциї радикального міністра фінансів Вуіча. Радикали твердять, що король готов повірити Вуічови зложенє нового міністерства, коли би радикали лишили королеви до розпорядимости теки справ заграничних і війни.

В справі повстаня кореаньского доносять з Шанґаю, що королева не убита, але вихратовала ся, перебравши ся підчас палатної революциї. В плян поновного посадженя єї на кореаньский престіл мають бути втаємничені консули росийский, анґлійский і німецкий.

Справа трансвальска, здаєсь, не промине так тихо, як то первістно здавало ся. Трансвальский посол в Парижи сказав, що Трансвалія не думає виповідати угоди з 1884 р., але й не позволить толкувати єї фальшиво. Анґлійский міністер справ заграничних в Ню-Кестль мав знову бесіду, в котрій сказав, що справа венецуельска закінчить ся добре, а що-до Трансвалії, то правительство постановило з цілою енерґією держати ся угоди з 1884 р., але тим не думає зовсім шкодити другим державам. Рівночасно же доносять з Льондону, що анґлійска адміраліция завізвала найменші фірми корабельні, щоби зараз приготовили ся до будови 10 кораблів военних і не принимали ніякої иньшої роботи.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 17. січня 1896. р.

Загальні збори Рускої Бесіди у Львові відбули ся дня 11. с. м. Кого вибрано до виділу, ми вже подали. Товариство се (касинове) мало торік 105 членів. Стан касовий за 1895 рік виказує доходів 1718 зр., а розходів 1905 зр. Залягає ще вкладок членьских на 176 зр. 50 кр. Біляр куплений 1894 року за 725 зр. вже майже виплатив ся; значить, з ним добрий інтерес зроблено. Майно товариства виносить 5541 зр. Фонд емеритальний руских акторів виносить 1920 зр. На руский театр одержала Руска Бесіда торік від сойму 7250 зр. Суми тої ужито на театр. В нараді над справозданем виділу рішено поставити памятник пок. Гриневецкому (на се зібрано доси лише 28 зр.) і зреформувати читальню для членів.

Із справозданя театрального цікавійші дати такі: Руско-народний театр гостив минувшого року в 12 місцевостях и дав 214 вистав, а то в Перешишли 13, Дрогобичи 18, Самборі 25, Стрию 17, Жидачеві 9, Товмачи 7, Станиславові 19, Надвірній 12, Монастириских 12, Бережанах 34, Коломиї 21, у Львові 17. Доходу було 18.500 зр.; найліпше вело ся театрови в Бережанах а найгірше в Коломиї. Дружина театральна числить 23 осіб виступаючих на сцені, 7 членів орхестри і двоє служби. Минувшого року виставлено отсї нові твори драматичні: Марта, Утоплена, Хата за селом, Війт заламейский і Для сьвятої землї. В науцї находять ся; оперетка Ямарі (Obersteiger). опера Cavaleria rusticana, дві ориґінальні штуки: Дві семї і Сон Святослава та взновлений драмат Федько Острожский. В часї гостини театру у Львові уважав виділ потрібним завести деякі зміни в дружинї театральній, а то віддано управу театру п. Лопатиньскому, режісерию комедий і драматів поручено п. К. Підвисоцкому, а режісерию оперетoк полишено при п. Ольшаньскім. В дружинї театральній суть молоді сили, на котрі виділ звернув пильнійшу увагу і старав ся подати їм моральну поміч. І так п. Стадника посилано до школи декляматорскої у Львові, а п. Григоровича на науку сьпіву, котра поки-що мусіла бути перервана, бо п. Григорович обняв партиї п. Ольхового, вже не приналежного до дружини нашого театру. По отсїм загальнім представленю стану нашого театру, поручив референт справу тантієми. Після теперішного реґуляміну, обовязуючого як виділ так і артистів, тантієма має розділяти ся пропорціонально до платнї. На будуче треба завести таку зміну, щo тантієма буде розділяти ся після заслуг, виповнених обовязків і докладної працї. Справозданє се принято.

Загальні збори „Народної Ради“ відбудуть ся у Львові дня 30-го с. м. о пів до 3-ої год. зполудня в великій сали „Народного Дому“.

В почтових справах. Від дня 1-го січня с. р. зачавши мають почтові уряди в Чернівцях місто назву: Чернівцї 1, Чернівцї філія — Чернівцї 2, а Чернівцї дворець — Чернівцї 3. — З днем 1-го лютого с. р. будуть на почтах продавати ся марки по 1 зр. і 2 зр. в ясно-фіолєтовій чи ясно зеленій барві, але куплене перед днем 1-го лютого с. р. старі марки не тратять ще своєї вартости.

Проф. Рентґен, славний вірцбурский фізик, мав на запрошенє німецкого цїсаря минувшої неділї виклад в королївскім замку в Берлинї о своїм винайденю. З причини, що не було приготовленя до експериментів, не міг проф. Рентґен демонструвати, але показав свої фотоґрафії. На тім викладї були німецкий цїсар, єго мати, міністри, лікарі надворні і иньші достойники. По викладї причіпив сам цїсар славному фізикови ордер корони II. кляси і запросив єго на двірский обід. Дня проби зробили такі експерименти також між иньшими професор ческої технїки в Празї, др. Домалїй і передав удачні фотоґрафії послам, котрі на оногдашнім засіданю в видимим зацїкавленем оглядали та обговорювали то винайденє.

Нові жерела нафти. На всхіднім побережу острова Сахалин, що лежить на північ від Япану і належить до Росиї, котра висилає туди богато людий засуджених на поселенє в Азиї, викрито в долинах над малими ріками богаті жерела нафти. Однако-ж остров єсть так мало залюднений, а жерела такі непристyпні, що на разї о добуваню нафти на Сахалинї нема й бесїди.

Нещастє в театрі лучило ся в Бальтіморе. Виставлювано штуку із жидівскої історії, отже жиди зібрали ся в великім числї, було їх около 3000 людий. Коли запалювано ґазові лямпи, бухнула з одної лямпи поломінь, а хтось крикнув на тоє: горить! В одній хвилї зачали всї втікати до виходу. Одні тручали немилосердно других, розляг ся крик і зойк; той галас згромадив людий перед театром, котрі хотіли дістати ся до середини театру і тим збільшили ще переполох. Жертвою катастрофи упало 24 людий, котрих в товпі удушено, а тяжко ранених є значно більше.

Вибори до віденьскої ради міскої мають відбути ся, як ми доносили, в місяцю лютім. Тепер же антисеміти з д-ром Люеґером на чолї подали до адміністрацийного трибуналу рекурс против розвязаня вибраної у вересни м. р. міскої ради. Они мотивують свій рекурс тим, що раду можна було аж тодї розвязати, коли она істнує, а она істнує тодї, коли уконституовала ся. На підпертє того арґументу наводить рекурс давнїйше ореченє адміністрацийного трибуналу в подібнім випадку. Отже тепер адміністрацийний трибунал розгляне, чи той рекурс можна що-до формального допустити і аж тодї орече, чи рекурс узасаднений чи нї. Таким способом протягне ся справа аж десь до маю, а між тим відбудуть ся нові вибори. Коли-б адміністрацийний трибунал увзглядни́в рекурс антисемітів, то Відень буде мати аж дві ради міскі, з котрих нововибрана мусїла-б в такім випадку уступити.

Невинно засуджені. В Кракові веде ся тепер процес о шпіоньство. Із зізнань арештованого підофіцира Германа показало ся, що в квітни 1891 р. засуджено в Кракові невинно дві особи на чотиролїтну кару вязниці за шпіоньство, сповнене крадїжю 29 плянів краківскої кріпости. Ті особи вже відсиділи свою кару. Справа має ся так: Підофіцира Германа придержано свого часу на галицко-росийскій граници в підохоченім станї і найдено при нїм кілька плянів фортифікациї Кракова і гроші. Отже при переслуханю признав ся Герман, що ті пляни замовив якийсь Москаль, а він їх вкрав і саме хотів їх передати тому Москалеви. Перед судом військовим доповнив Герман се своє зізнанє ще тим, що він також в 1890 р. вкрав 29 плянів фортифікациї краківскої. За ту крадїж засуджено 1891 р. двох урядників краківскої дирекциї інжинерії, Жигмонта Шеліґу і Роберта Штілєра, помимо їх запевнень, що они невинні. Їх випущено з вязниці в липни 1895 р. Шеліґа і Штілєр вже дізнали ся о зізнаню Германа і удали ся до двох віденьских адвокатів, щоби сї постарали ся о нове переведенє розправи і відшкодованє для невинно засуджених.

Дрібні вісти. У Відни застрілив ся слухач медицини Шерб, родом з Буковини; причиною самоубійства була нужда, хоч сестра Шерби жиє у великих достатках в Америцї. — В Куликові, жовківского повіту, згорів з неосторожности властителя млин Войтїха Козачка. Шкода виносить 30.000 зр., а млин був обезпечений на суму 18.000 зр. — У краєвого президента ґр. Ґоеса відбув ся дня 15-го с. м. баль, на котрий були запрошені 150 осіб; забава була дуже оживлена.

Подяка. На бідну шкільну молодїж зволили ласкаво зложити вп. пп.: Браєску Николай, прімар з вол. Маморниці 1 зр., Коржіньовский, посесор в Ґодинештах, 2 зр., Арон Розенштрайх з вол. Маморниці 20 кр., Верона 1 зр., І. Лайб Керн, купець в вол. Маморници, 50 кр., Л. Бартфельд, купець в Цуринах, 1 зр., Х. Горн, купець в вол. Маморници, 50 кр., Леон Вурмбранд, посесор в Пилипівцях, 96 кр., С. Пaнескул з Цурин 50 кр., Сіґаль з Горбови 48 кр., Шаду з Буди 69 кр., Шенк з Буди 48 кр., Ш. Гучиникер, фірман з Цурин 50 кр., Шміль Ебнер, купець в Цуринах 20 кр., Задурович, властитель більшої посїлости Рволів 2 зр., Хайм Ґафнер, посесор австр. Маморниці, 2 зр., Ш. Кельгамер, з Цурин 20 кр., Людвик Еґер, ц. к. мит. управитель в Цуринах, 1 зр., Іван Дігон, гр. пр. парох з Лукавців, 1 зр., Олекс. Дацкевич, нар. уч. в Цуринах, 50 кр., Іван Синюк, нар. уч. в австр. Маморници, 1 зр., Антін Вурцер, ц. к. контрольор в Цуринах, 50 кр., Вінцент Мидер, жандар в Цуринах, 25 кр., Андрей Ґеорґіян, жандар в Цуринах, 25 кр., Осип Губерт, вахтмайстер в Цуринах, 50 кр. і Людвик Льоренц, почтмайстер в Цуринах 40 кр.

Найсердечнїйшу подяку складаю іменем обдарованих, бідних дїтий висше наведеним вп. добродіям за їх щедрі дари. Маморниця, 10. січня 1896.

Іван Синюк.
нар. уч.

Телеграми „Буковини“.

—о—

з дня 17. січня 1896 р.

Відень. Поголоска о з'їзді монархів тридержавного союза взяла ся мабуть з того, що в маю має відновити ся той союз, а з кінцем лютого наш цісар буде перебувати в Ніцці; цісаря Вільгельма сподіють ся в Ґенуї, бо его яхт має небавом відплисти туди.

Лінц. Ліберальний посол Бар поставив в соймі внесене на запровадженє безпосередних виборів до сойму, і розширенє виборчого права на найнизше оподаткованих.

Софія. Agence Balcanique твердить, що всякі поголоски о міністерскій кризі суть неправдиві.

Софія. Svoboda, орґан прихильників Стамбулова, оголошує цілий ряд документів, з котрих виходить, що намірений був зараз по першім замаху на Стамбулова в 1891 р. замах на князя Фердинанда. Ініціатором того наміреного замаху був российский консул в Софії Хітрово. Вмішані до того замаху були Уанков, Луцканов, Молов, Зачев, а виконати мали его Степанов, Вазов, Адлер і Левов. Намірено було кинути бомбу під віз князя коло міністерства війни. Однак врадили той намір Адлер і Левов. Коли-б сей замах не вдав ся, намірено пустити палату князя у воздух; плян сего замаху випрацював российский консул в Атенах Ону. Про сей другий замах дав знати якийсь Баршал. Svoboda висказує готовість, доказати свої твердженя факсимілями документів.

Виданя Василя Лукича.

I. ЛІТЕРАТУРНІ ЗБІРНИКИ:

1. **Ватра.** — В Стрию, 1887 р. 215 стор. в 8⁰. Ціна 1 злр.
2. **Квітка.** — У Львові, 1890 р. 128 стор. в 8⁰. Ціна 30 кр.
3. **Рідний зільник.** — У Львові 1891 р. 136 стор. в 8⁰. Ціна 30 кр.
4. **Левада.** — У Львові, 1892 р. 103 стор. в 8⁰. Ціна 25 кр.
5. **Рідна стріха.** — У Львові, 1894 р. 120 стор. в 8⁰. Ціна 25 кр.

II. ЗБОРОВІ ТВОРИ:

6. **Твори Василя Чайченка.** — (Оповідання) — У Львові, 1892 р. 207 стор. в мал. 8⁰. Ціна 80 кр.
7. **Твори Василя Чайченка.** Том II. (Соняшний промінь). — У Львові, 1892 р. 174 стор. мал. 8⁰. Ціна 60 кр.
8. **Твори Василя Чайченка.** Том III. (На розпутті) — У Львові, 1892 р. 210 стор. мал. 8⁰. Ціна 80 кр.

Всі повисші твори можна набути в Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. академічна ч. 8 і в Книгарні Ставропигійській.

БУКОВИНА

з новим 1896 роком почала виходити ЩОДНЯ кромі неділь і сьвят. Доси, як звістно, появляла ся наша часопись чотири рази в тиждень з недільним додатком; тепер БЕЗ ПІДВИСШЕНЯ ПЕРЕДПЛАТИ, будуть наші передплатники діставати „БУКОВИНУ“ ЩОДНЯ.

Передплата на „БУКОВИНУ“ в 1896 році виносить на цілий рік 10 зр., на пів року 5 зр., на чверть року 2 зр., 50 кр., місячно 1 зр.

Кромі того без ніякої доплати одержать наші читателі в протягу 1896 року яко премію

ТВОРИ Ю. ФЕДЬКОВИЧА,

з котрих перший том станемо зараз друкувати, скоро тілько урядимо власну друкарню, що наступить **в лютім 1896 року.**

Відтак, умовившись з книгарнею товариства ім. Шевченка у Львові, подаємо нашим впв. передплатникам нагоду до купна руских книжок

по значно зниженій ціні.

А іменно о 33 проц. знижаємо ціну на сі книжки (в скобках подана книгарска ціна):

Івана Нечуя Левіцкого: Над чорним морем повість 90 кр., Кайдашева сімя повість 50 кр., Поміж ворогами повість 50 кр.
Вас. Чайченка: Твори том I. 80 кр., т. II. 60 кр., т. III. 80 кр.; Під хмарним небом — поезиї ч. I. 1 зр., Книга казок поезиї ч. II. 60 кр., Книга байок 50 кр.
Троф. Зіньківского: Твори ч. I. і II. по 1 зр.
Степ. Руданьского: Твори ч. I. 40 кр.
П. Куліша: Хуторна поезия 50 кр.
Дрозда: В гостях добре, дома ліпше, оповіданє 50 кр.
Ник. Устияновича: Повісти 85 кр.
Ник. Гоголя: Вечерниці 10 кр.
Евг. Гребінки: Чайковский, повість 70 кр.
К. Т. Подоленка: За громаду, хроніка 20 кр.
Г. Данилевского: Збігці з Новоросиї, повість 1 зр.
М. Школиченка: Між народ, повість 20 кр.
Ієрстекера: Розбишаки на ріці Місісіпі 80 кр.
О. Кенана: Сибір т. 1. і 2. — 1 зр. 20 кр.
О. Партицкого: Істория старинна Галичини 3 зр.
Д-ра Костя Левіцкого: Німецко-руский словар правничий 3 зр. 50 кр.
І. Баштового: Украіньство на літературних позвах в Московщиною 50 кр.
Байди: Переклад Одисеї т. I. і II. 2 зр. 20 кр.
Два образи олійні: Гуцул і Гуцулка по 50 кр.

Ми подали при книжках книгарску ціну; для предплатників „Буковини“ они коштують о третину таньше.

Відтак передплатники „Буковини“ можуть о 25 проц. дешевше, як в книгарні, закупити собі книжки про **історию Руси.**

Стефана Качали: Коротка істория Руси	1.00
Миколи Костомарова Руска істория в житєписах 3 томи .	1·00
Історичні моноґрафії т. I.	2·00
Богдан Хмельницкий т. I, II, III, IV.	6·40
Гетьм. Ів. Виговского і Юр. Хмельницкого . .	1·60
Гетьманованє Брюховецкого	1·25
Гетманованє Дамяна Многогрішного	1·25
Гетманованє Самійловича	1·25
В. Антоновича і Д. Іловайского: Істория велик. Князівства литов.	1·60
Д. Іловайского: Княжий період до Володимира Мономаха ч. 1.	1·60
Княжий період до Данила Галицкого ч. 2. . . .	1·80
Смирнова, Дашкевича, Шараневича: Моноґрафії до істор. Гал. Руси	1·50

Замісць 22 зр. 15 кр. ті книжки коштують для передплатників „Буковини“ лише 16 зр. 50 кр.

З замовленями на ті книжки треба удавати ся до книгарні товариства ім. Шевченка у Львові ул. академична ч. 8., котра буде повідомлена, чи купуючий єсть передплатником нашої ґазети, чи ні.

Кромі того маємо в редакциї на складі оповіданє Т. Галіпа: Перші Зорі і оповіданє О. Я. Кониського: В день сьвятої волі, котре продаємо своїм передплатникам о половину дешевши перше оповіданє 15 кр. замісць 30 кр., друге 5 кр. замісць 10 кр., пересилкою о 5 кр. більше.

Тим способом подаємо нашим впв. передплатникам користи такі, яких при передплачуваню иньших щоденних часописий руских не, мають, не згадуючи вже й про ее, що передплата на *Буковину* найдешевша.

Видає тов. „**Руска Рада**“ в Чернівцях. Відповідає за редакцию **Осип Маковей**. З друкарні Г. Чоппа.